

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเยี่ยมโรงเรียนอาโอยามา 2

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเยี่ยมโรงเรียนอาโอยามา 2 ที่อำเภอโพธิ์ตาก (แยกจากอำเภอศรีเชียงใหม่) จังหวัดหนองคาย โดยในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2540 ได้ทรงเยี่ยมโรงเรียนและทอดพระเนตรสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนที่ทางโรงเรียนได้ดำเนินการ และป่าไม้จังหวัดได้ปลูกกล้าถวายคันสิบสองประดง จำนวน 1 คัน ซึ่งเป็นคันที่พบที่ภูทอกน้อย อ.นุ่งค้อ จังหวัดหนองคาย

สวัสดิ์ปีใหม่ ต้อนรับปีชวดและปี amazing Thailand ด้วยค่ะ ฉบับนี้จุลสารฯได้เพิ่มจำนวนหน้ามากขึ้นมีเรื่องน่าอ่านหลายเรื่องเช่นประวัติพรรณไม้ในพระราชวัง บทความจากผู้ทรงคุณวุฒิ ฉบับนี้คนฮ่วนพลาดไม่ได้ค่ะ เรื่องของสมุนไพรลดความฮ่วนที่มีในบ้านเรา และสรรพามาฝากก็แนะนำวิธีการทำคอดีเปรสหวาน ๆ ทำที่ง่าย ไม่ต้องซื้อหาในภาวะเศรษฐกิจดกดดอยแบบนี้ และขอฝากข่าวถึงผู้ที่ยังไม่ได้สมัครสมาชิกให้รีบแจ้งความจำนงมาทางจดหมายตามที่อยู่อ่านจุลสารฯนี้ด้วยนะค่ะ

เราชาวจุลสารสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนขอให้ผู้อ่านทุกท่านประสบความสุขความเจริญตลอดปี 2541 นี้ค่ะ

๐ ตำรวจพรรณไม้วัดป่าณาเพียงใหญ่
ระหว่างวันที่ 5-7 ตุลาคม 2540 โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้เชิญ ศ. พเยาว์ เหมือนวงษ์ญาติ ผู้เชี่ยวชาญด้านเภสัช-พฤกษศาสตร์ ไปสำรวจและจำแนกพรรณไม้สมุนไพรในพื้นที่ใกล้วัดป่าณาเพียงใหญ่ อ.โพธาราม จ. หนองคาย ร่วมกับเจ้าหน้าที่จากสถานีทดลองพืชสวนหนองคาย และหมอยาพื้นบ้าน มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับพืชสมุนไพรในพื้นที่หลายชนิด ผลการสำรวจและจำแนกในขั้นต้นพบพืชสมุนไพรจำนวน 101 ชนิด

ข่าวสมาชิก

๐ ห้องสมุดพฤกษศาสตร์สัตยูจร

จากที่เคยเสนอข่าวเกี่ยวกับห้องสมุดพฤกษ - ศาสตร์สัตยูจรไปบ้างแล้วในจุลสารฯฉบับที่ 11 และได้หนังสือแจ้งไปยังสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนได้ทราบรายละเอียดแล้วนั้น ทราบว่าบางโรงเรียนยังมีข้อสงสัยเกี่ยวกับห้องสมุดพฤกษศาสตร์สัตยูจรอยู่ ดังนั้นทางโครงการอนุรักษ์ฯ จึงขอชี้แจงให้ทราบอีกครั้งดังนี้

การที่จะจัดห้องสมุดพฤกษศาสตร์สัตยูจรไปในแต่ละโรงเรียนหรือแต่ละห้องที่นั้น จะดูจากจดหมายที่ทางโรงเรียนแจ้งมายังโครงการอนุรักษ์ฯ ซึ่งในการนี้ทางโรงเรียนต้องพร้อมที่จะร่วมใช้ห้องสมุดพฤกษศาสตร์สัตยูจรด้วยคือ

1. เตรียมข้อมูลพรรณไม้ที่ทางโรงเรียนได้จัดทำแล้ว (กรณีต้นไม้ที่ไม่ทราบชื่อ/ชนิด ให้เชิญหมอยาหรือผู้เชี่ยวชาญด้านต้นไม้ในท้องถิ่นมาให้ความรู้ด้วย) เตรียมเก็บตัวอย่างกิ่งที่มีดอกหรือกิ่งที่มีผลของต้นไม้ที่ต้องการตรวจสอบความถูกต้อง
2. ผูกป้ายรหัสต้นไม้แต่ละชนิดตามทะเบียนพรรณไม้
3. มีป้ายข้อมูลพรรณไม้ประจำชนิด
4. ทำสำเนาข้อมูลพรรณไม้ให้ทางโครงการอนุรักษ์ฯ ส่งมาพร้อมกับจดหมายของทางโรงเรียนเพื่อที่โครงการอนุรักษ์ฯ จะได้เตรียมหนังสือหรือหาข้อมูลเบื้องต้นได้สะดวกขึ้น

ทั้งนี้ทางโครงการอนุรักษ์ฯ จะแจ้งให้ทราบถึงกำหนดเวลาที่จะจัดห้องสมุดพฤกษศาสตร์สัตยูจรให้ทราบหลังจากได้รับจดหมายจากทางโรงเรียนแล้ว ถ้าหากโรงเรียนใดมีข้อสงสัยอื่นใดในเรื่องห้องสมุดพฤกษศาสตร์สัตยูจรก็ติดต่อสอบถามโดยตรงได้ที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ โทร. 282 1850, 282 0665

ข่าวสมาชิก

เวลาพักเที่ยง เด็ก ๆ กำลังใช้ไม้ขีดไฟประกอบออกจากต้นไม้ เป็นการกำจัดปลวกแบบง่าย ๆ วิธีหนึ่ง

๐ ห้องสมุดพฤกษศาสตร์สัตตจร

ระหว่างวันที่ 8-9 ธันวาคม 2540 โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้จัดห้องสมุดพฤกษศาสตร์สัตตจรที่ ร.ร.บ้านเขาหินซ้อน จ. ฉะเชิงเทรา โดยมีคณะอาจารย์จากมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และศิลปะของโรงเรียน ร่วมกันค้นข้อมูลพรรณไม้จากหนังสือที่ทางโครงการฯ จัดเตรียมไป และเก็บตัวอย่างพรรณไม้มาตรวจสอบลักษณะ นอกจากนี้ยังมีหมอยาและหัวหน้าสวนพฤกษศาสตร์ (ภาคตะวันออก) ศูนย์พัฒนาการศึกษาเขาหินซ้อนฯ มาช่วยบอกชื่อและประโยชน์ของต้นไม้ที่ไม่รู้จักชื่อ เด็กนักเรียนชั้นม.1 ได้มาช่วยอาจารย์สำรวจและหาข้อมูลพรรณไม้ด้วย

๐ โครงการนักพฤกษศาสตร์น้อยรุ่น 3

โรงเรียนสาธิตจุฬาฯ(ฝ่ายประถม)โครงการนักพฤกษศาสตร์น้อยรุ่น 3 ได้เวียนขึ้นอีกครั้งหนึ่งโดยจัดกิจกรรมในวันเสาร์ที่ 15,22,29 พ.ย. 2540 และ13 ธ.ค. 2540 ในครั้งแรกเด็ก ๆ ได้ท่องเที่ยวพฤษภานาฉกรจากสไลด์, ชมพิพิธภัณฑ์พืช ศ.ภ.สิน สุวตะพันธุ์ และได้ฝึกจำแนกพรรณไม้โดยใช้ลักษณะที่เหมือนกันจัดกลุ่มพืช ฝึกตรวจหาชื่อพรรณไม้โดยใช้หนังสือคู่มือตรวจหาชื่อพรรณไม้ เก็บตัวอย่างพรรณไม้และทำตัวอย่างแห้ง ตำรวจพรรณไม้ในโรงเรียนและบันทึก โดยแบ่งกลุ่มพืชตามลักษณะนิสัย แล้วรายงานผล ฝึกอัดตัวอย่างพรรณไม้ที่เก็บมาลงในแผ่นไม้ นอกจากนี้เด็ก ๆ ต้องศึกษาลักษณะพรรณไม้ที่อัดตัวอย่างด้วย โดยบันทึกในเอกสาร ทั้งนี้ได้วิทยากรจากภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๐ เยี่ยมสมาชิกฯ จังหวัดหนองคาย

เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2540 เจ้าหน้าที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้เยี่ยมเยียนสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนจังหวัดหนองคาย ซึ่งในการเยี่ยมเยียนครั้งนี้มีโรงเรียนที่ดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนได้อย่างต่อเนื่องมาตลอด เช่น ที่โรงเรียนชุมชนบ้านโพนสา อ.ท่าบ่อ โรงเรียนหนองแวง อ.บึงกาฬ โรงเรียนเมืองบาง อ.เมือง โรงเรียนบ้านคอกช้าง กิ่งอ.สระใคร จ.หนองคาย

ก้าวไกลไปกับเทคโนโลยีชีวภาพ (ตอน 1)

เขียนเรียงโดย ปิยวันธุ์ ปริญญาพจน์

ขึ้นปีใหม่ซื้อบทความในคอลัมน์เทคโนโลยีชีวภาพก็เปลี่ยนไป ในปีใหม่นี้จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า IT มากขึ้น เพื่อความทันสมัยสมชื่อ "ก้าวไกลกับเทคโนโลยีชีวภาพ" และเนื้อหาเป็นเทคโนโลยีชีวภาพที่เป็นวิทยาการก้าวหน้าในโลกปัจจุบันนี้ อาจจะผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ต ก่อนอื่นที่จะขอแนะนำโฮมเพจ (Home page) ของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ซึ่งอยู่ในเครือข่ายกาญจนาภิเษก โดยด้านน้อง ๆ เล่นอินเทอร์เน็ตอยู่จะเข้าไปพบได้ที่

- <http://www.ku.ac.th> หรือ
- <http://www.nontri.ku.ac.th> และ
- <http://www.kanchanapisek.ac.th>

สามารถพบเรื่องราวของโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา และโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ ซึ่งเป็นการเผยแพร่พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยเผยแพร่ไปทั่วโลก โดยผ่านทางอินเทอร์เน็ต

ก่อนอื่นถ้าไม่เป็นการล้าสมัยเกินไป จะขอกล่าวถึงอินเทอร์เน็ตคร่าว ๆ สำหรับน้อง ๆ ที่อาจจะเริ่มต้น หรือเล่นอยู่แต่อาจจะไม่รู้ว่แท้จริงแล้วคืออะไร อินเทอร์เน็ตคือกลุ่มของเครือข่ายที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก และความหมายก็คือ a net work of net works ปัจจุบันมีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ประมาณ 30,000 เครือข่าย และหนึ่งในนั้นก็คือเครือข่ายกาญจนาภิเษก ที่กล่าวถึงในข้างต้น

นอกจากนั้น address ที่พี่จะขอแนะนำในคราวต่อไปก็จะเป็นโฮมเพจที่เกี่ยวข้องกับทางด้านเทคโนโลยีชีวภาพ ด้านน้อง ๆ หรือท่านผู้อ่านยังจำได้ถึงเรื่องการโคลนนิ่ง และผู้เขียนได้เล่าถึงโครงการที่ว่านี้คือโครงการศึกษาจีโนมของมนุษย์ (THE HUMAN GENOME PROJECT) ซึ่งเป็นความร่วมมือของนัก

วิทยาศาสตร์ทั่วโลก ความรู้และเทคโนโลยีที่จะได้รับจากโครงการนี้มีความสำคัญต่อมนุษยชาติในวงการวิทยาศาสตร์และการแพทย์เป็นอย่างยิ่ง เพราะช่วยให้เข้าใจถึงชีววิทยาของมนุษย์และการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรมอันเป็นสาเหตุของการเกิดโรคต่าง ๆ อย่างไรก็ดีความสามารถในการตรวจหาได้ว่าผู้ใดมีสารพันธุกรรมที่จะทำให้เกิดโรคหรือถ่ายทอดโรคได้ จะก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมากในด้านจริยธรรม สังคม และกฎหมาย จึงเป็นสิ่งที่ประชาชนโดยทั่วไปควรจะได้รับทราบ และเข้าใจถึงวิทยาการที่ก้าวหน้านี้ เพื่อเตรียมการรองรับ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม หลีกเลี่ยงผลเสียที่อาจจะเกิดขึ้น หากนำไปใช้โดยขาดความระมัดระวัง หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งสามารถเข้าไปดูผลงานวิจัยว่าก้าวหน้าไปถึงไหนแล้วโดยผ่านทางเครือข่าย WWW (World Wide Web) ซึ่งอาจจะเข้าไปหาในวารสารที่เกี่ยวข้องกับทางด้านชีววิทยาโมเลกุล โดยผ่านทางโฮมเพจ

- http://www.bio.net/bioarchives/BIO-JOURNALS/MOL_GENL_GENETICS

เข้าไปดูในอินเทอร์เน็ตแล้วเขียนมาคุยกันบ้างนะคะพบกันใหม่ฉบับหน้าค่ะ

บทความจากผู้ทรงคุณวุฒิ : โดย ศ. พเยาว์ เหมือนวงษ์ญาติ

ชื่อพื้นเมืองอื่น ๆ : ส้มมะวง, มะขามแขก (ภาคใต้) ; ส้มแขก, ส้มพะรุณ (ปัตตานี) ; ส้มควาย (ตรัง) ; ฮาแขก, ฮาโก (มาเลย์, ยะลา)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Garcinia atroviridis* Griff.
 ชื่อวงศ์ : GUTTIFERAE (CLUSIACEAE)
 ลักษณะ : ส้มแขกเป็นพรรณไม้ที่ไม่ได้อยู่ในสกุล “ส้ม” (คือ genus Citrus) และยังไม่ได้ อยู่ใน “วงศ์ของส้ม” (family Rutaceae) อีกด้วย ส้มแขกนี้เป็นพืชที่พบขึ้นอยู่ในจังหวัดภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย พบตั้งแต่ สงขลา ตรัง ยะลา ปัตตานี นราธิวาส ลงไปถึงมาเลเซีย และอินโดนีเซีย เป็นพืชวงศ์เดียวกับมังคุด มะขูด มะดัน ชมวง รง สารภีแนน บุนนาค คือวงศ์ “Guttiferae” ซึ่งจะมีลักษณะพิเศษคือ พืชที่อยู่ในวงศ์ นี้จะมีน้ำยางสีเหลือง เช่น รง มังคุด ฯลฯ ยางของรงนำมาใช้เป็นสีเหลืองในการระบายสีและใช้ทาตัวไวโอลิน ใหม้สีเหลืองสวย

สำหรับชื่อสกุล “Garcinia” ตั้งเพื่อเป็นเกียรติแด่ นักพฤกษศาสตร์ชาวฝรั่งเศสที่ชื่อ “Laurence garcin” ส่วนชื่อชนิด “atroviridis” ภาษาละติน “viridi” แปลว่า “เขียว” ; atro แปลว่า “ดำ”

ส้มแขกเป็นพืชที่ไม่รู้จักกันแพร่หลายนัก นอกจากชาวไทยภาคใต้ คนทางใต้นิยมใช้ผลส้มแขกปรุงอาหารแคงรสชาติของอาหารที่ต้องการรสเปรี้ยว ใช้ เช่นเดียวกับมะขามเปียกของคนภาคกลาง เช่น ใช้ใส่แกงส้ม ส้มยำ ส้มส้ม ฯลฯ

แม้ว่าแต่ก่อนส้มแขกจะเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในวงจำกัด แต่ในปัจจุบัน ส้มแขกกำลังเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เป็นผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร เตรียมมาจากสารสกัดจากผลของส้มแขก ซึ่งโฆษณาว่า สามารถลดไขมันส่วนเกินได้ (ลดความอ้วน) ซึ่งเป็นที่

ส้มแขก

สะดุดใจและสนใจของท่านสุภาพสตรี ที่กำลังจะคุ้ยฝ้าย หรือได้คุ้ยฝ้ายจ้มาแล้ว ต่างหาซื้อและใช้กันอย่างกว้างขวาง ในขณะนี้มีผลิตภัณฑ์หลายชนิดในท้องตลาด ทั้งที่ผลิตในประเทศ และจากที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ สำหรับในต่างประเทศ เช่น ประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกาและประเทศในยุโรปกำลังนิยมผลิตภัณฑ์ส้มแขกนี้สูงมากเช่นกัน

มาทำความรู้จักกันกับพืชต้นนี้ ส้มแขกเป็นพืชยืนต้นขนาดกลาง สูง 20-25 เมตร และจะใหญ่ได้ มีเส้นผ่าศูนย์กลางของต้นประมาณ 50-70 ซม. พบทั่ว ๆ ไปในป่า และชาวบ้านจะนำมาปลูกเป็นพืชสวนในภาคใต้ตอนล่าง เป็นพืชที่ไม่แตกกิ่งก้านมากนัก รูปทรงต้นจะเป็นรูปเดียวกับต้นมังคุด ใบ เป็นใบเดี่ยว ขนาดใหญ่ รูปขอบขนาน ฐานใบและปลายใบแหลม ขนาดของใบกว้าง 7-12 ซม. ยาว 20-25 ซม. ก้านใบสั้น เนื้อใบหนา เหนียว ใบสีเขียวแก่ ใบอ่อนมีสีแดง มีรสเปรี้ยว ใบออกตรงข้ามเป็นคู่ ๆ ดอก มักออกตรงปลายกิ่ง ดอก

บานมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 3.7 ซม. ก้านดอกยาว 3.5-3.7 ซม. ส้มแขกจะมีดอก 2 ชนิดอยู่ในต้นเดียวกัน คือ ดอกตัวผู้และดอกสมบูรณ์เพศ (มีทั้งเพศผู้และเพศเมียอยู่ในดอกเดียวกัน) ดอกตัวผู้มักออกเป็นช่อ ก้านช่อดอกสั้นกว่าดอกชนิดสมบูรณ์เพศ ส่วนดอกที่

สมบูรณ์เพศส่วนมากมักออกเป็นดอกเดี่ยว แต่มีเป็นดอกช่อบ้าง เกสรตัวผู้มีจำนวนมากเรียงเป็นวงรอบเกสรตัวเมีย ผล เมื่ออ่อนมีสีเขียว เมื่อแก่จะเป็นสีเหลือง มีวผลบาง และมีรอยตามความยาวของผลทำให้เห็นเป็นพูสั้น ๆ 10-12 พู ที่ผลมีก้านเลี้ยงติดอยู่ทั้ง 4 ก้าน

ลักษณะก้านเลี้ยง เหมือนก้านเลี้ยงของมังคุด และอาจมีก้านดอกแห้ง ๆ ติดอยู่ให้เห็น ทุกส่วนของต้นมียางสีเหลือง เมื่อผลแก่ จะเก็บผลมาผ่านตามความยาวของผล เป็นที่นึ่งบาง ๆ แล้วล้างอย่างด้วย

น้ำเกลือ และตากแดด การที่ต้องผ่านบาง ๆ เพื่อให้แห้งได้รวดเร็ว มีวนอกของผลบาง เนื้อในหนาสีเหลืองรสเปรี้ยวจัด เมื่อแห้งเป็นสีน้ำตาลแดง ถ้าทิ้งไว้นานสีจะคล้ำขึ้นจนเป็นสีดำ เมล็ดแบนมีหลายเมล็ด มีงอกอยู่ในเนื้อสีเหลือง

ในกลางคืนมีทั้งผลแก่สด และเนื้อผลที่แห้งแล้ว และมียอคอ่อนสีแดงรสเปรี้ยว ยอคอ่อนใช้เป็นผักจิ้ม การเก็บเนื้อผลที่ตากแห้งใหม่ ๆ ซึ่งมีสีน้ำตาลแดงมิให้เปลี่ยนเป็นสีดำเร็ว น่าที่จะใช้วิธีเก็บเหมือนเก็บมะขามเปียก คือเก็บไว้ในตู้เย็น มะขามเปียกสีจะคล้ำช้ากว่าที่เก็บไว้นอกตู้เย็น

องค์ประกอบเคมีของส้มแขก คือเป็นไอโซเมอร์

ของกรดไฮดรอกซีซิตรีค (HCA) จำนวน 4 ชนิด อยู่รวมกันโดยมีอนุพันธ์ตัวหนึ่งคือ “(-) -hydroxycitric acid” เป็นองค์ประกอบหลัก ซึ่งจากการวิเคราะห์คิดว่าในส้มแขกชนิดนี้มีอยู่ถึง 30 % โดยน้ำหนัก พบในรูปเกลือแคลเซียมและคิดว่าสารอนุพันธ์ตัวนี้ เป็นตัว

ยับยั้งการสร้างกรดไขมันขึ้นมาใหม่ในเซลล์ได้ จึงนำมาเป็นยาลดความอ้วนและลดไขมันในเลือดสูง ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมกันอย่างกว้างขวาง แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาฤทธิ์ทางเภสัชและพิษวิทยา

รวมทั้งการศึกษาทางคลินิกในการรักษาผู้ป่วยโรคอ้วน (obesity) และไขมันในเลือดสูงของสารชนิดดังกล่าวที่พบในส้มแขก ยังมีอยู่ค่อนข้างจำกัด จำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีการศึกษาให้ละเอียดลึกซึ้งกว่านี้ และจะต้องดูผลว่าสารตัวนี้จะใช้เป็นตัวลดความอ้วน ลดไขมันในเลือดได้จริง และต้องไม่มีผลข้างเคียงอื่น ๆ เกิดขึ้นด้วยเมื่อใช้สารตัวนี้ไปนาน ๆ และใช้มาก ๆ แต่ก็ยังเป็นที่น่าเชื่อถือได้ว่า น่าจะมีความปลอดภัยสูง เพราะส้มแขกใช้เป็นอาหารมานานแล้ว

ประวัติพรรณไม้ในพระราชวัง

ราชพิธีต่างๆ ตามพระราชประเพณี
สมร เมื่อทรงหลังทักษิณเทศ

พระราชพิธีนี้ยังดำเนินการ
ต่อเนื่องจนถึงรัชกาลปัจจุบัน จึงนับ
ว่าขนุนไพศาลทักษิณคู่พระราชฐาน
ตามคติโบราณนิยมปลูกต้นไม้ไว้
เป็นมงคลให้ปลูกขนุนไว้หลัง
ตำหนักหรือบ้านเรือนเพื่อหนุนเนื่อง
ด้วยบุญญาวิสา เป็นประเพณีจนถึง
ทุกวันนี้

ทศวรรษใหม่ 2541 กับสมาชิกฯ ทุกท่านนะคะ
ฉบับนี้เราจะขอเปิดตัวคอลัมน์ใหม่กันอีกหนึ่งคอลัมน์นะ
จะเป็นเรื่องราวความเป็นมา และความสำคัญของต้นไม้
ที่นำมาปลูกกันในเขตพระราชวังต่าง ๆ ของไทยเรา
คาดว่าหลายท่านคงอยากทราบ รวมทั้งผู้ร่วมงานของเรา
ทุกคนก็อยากทราบประวัติพรรณไม้ที่เขาเจาะจงนำมา
ปลูกในเขตพระราชฐานว่าท่านผู้ใดเป็นผู้ปลูก และปลูก
เพราะสาเหตุใดกันบ้าง ติดตามอ่านกันได้ใ้ในคอลัมน์
“ประวัติพรรณไม้ในพระราชวัง” นี้ะคะ และหากใครที่
อ่านบทความเหล่านี้แล้วมีปัญหาหรือมีข้อมูลนอกเหนือ
จากที่เราหามาได้ก็ส่งมาออกเล่ากันบ้างนะคะ สำหรับ
ฉบับนี้จะเสนอต้นไม้ใกล้ตัว(พวกเรา)คะ “ขนุนไพศาล
ทักษิณ” ซึ่งเรียบเรียงข้อมูลโดยทีมบุตรี

ประวัติขนุนไพศาลทักษิณ

ต้นขนุนต้นนี้ อยู่ในบริเวณพระราชฐานฝ่ายใน
หลังพระที่นั่งไพศาลทักษิณ พระบรมมหาราชวัง ปลูก
ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาล
ที่ 4 ประมาณ 150 ปี

ตามประวัติขนุนไพศาลทักษิณต้นนี้ พระเจ้า
บรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพวงสร้อยสอางค์ พระธิดาเจ้า
จอมมารดาเที่ยงในรัชกาลที่ 4 รับสั่งว่า “เสด็จแม่ปลูก
ไว้หลังพระที่นั่งนี้ เพื่อไว้ทรงหลังนำพระทุกธมมต์ หลัง

ลักษณะของขนุนต้นนี้ อายุประมาณ 150 ปี
ปรากฏความเจริญและใจผลเมื่อเดือนมีนาคม 2535
จำนวน 36 ผล ทรงผลเกือบกลม ขนาดเท่ากระชอนน้ำ
ผิวเหลือง หนามเล็ก เปลือกบาง ขางน้อย ใสเล็ก ชัง
ซ้อนห่าง ยวงเนื้อหนาสีเหลือง รสหวานหอม เอกรส
พร้อมพรั่งพงศา ตั้งคำประพันธ์ในเอกลักษณ์ของขนุน
ไพศาลทักษิณ

ขนุนสุกสดวางแห้ง	สาธา
ภายนอกเห็นหนามหนา	หน้มแก่
ภายในเยื่อรส	เอมโธ
สาธุขนุนแก่	เลิศด้วยดวงใจ

อุทยานโลกนิคคำไกล

พรรณไม้ป่าชายเลน

ระบบนิเวศป่าชายเลน Mangrove Ecosystem

ระบบนิเวศป่าชายเลน คือ ระบบความสัมพันธ์ที่มีต่อกันระหว่างสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ร่วมกันในป่าชายเลน (ทั้งพืชและสัตว์) และระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเข้ามาับบทบาทในการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตเหล่านั้น

- ระบบนิเวศป่าชายเลน มีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วน คือ
- 1) องค์ประกอบที่เป็นโครงสร้างของระบบนิเวศ
 - 2) องค์ประกอบที่เป็นหน้าที่หรือกิจกรรมของระบบนิเวศ

โครงสร้างของระบบนิเวศป่าชายเลน

ประกอบด้วย ผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ย่อยสลาย

ผู้ผลิต เป็นพวกที่สร้างอินทรีย์สารโดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์ ได้แก่ พืชพวกกกธอสม พืชพวกสาหร่ายและพันธุ์ไม้ชนิดต่างๆ ในป่าชายเลน

ผู้บริโภค เป็นพวกที่กินอินทรีย์สาร ผู้ผลิตหรือผู้บริโภคในระดับที่ต่ำกว่า เนื่องจากไม่สามารถสร้างอินทรีย์สารได้เอง ได้แก่ ปู กุ้ง หอย แพร่งก้นตื้นสัตว์ ปลาขนาดเล็กและใหญ่ สัตว์เปลือกถลอก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม และมนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็นผู้บริโภคระดับสูงสุด

ผู้ย่อยสลาย เป็นพวกที่ช่วยทำลายหรือย่อยสลายซากพืชซากสัตว์ไว้เป็นปุ๋ยหมักและกลายเป็นธาตุอาหารสะสมในดิน เป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตต่อไป ได้แก่ แบคทีเรีย รา ปู และหอยเจาะไม้

หน้าที่หรือกิจกรรมของระบบนิเวศป่าชายเลน

เมื่อพืชพันธุ์ชนิดต่าง ๆ ในป่าชายเลนได้รับพลังงานจากแสงอาทิตย์เพื่อใช้ในการสังเคราะห์แสง จะทำให้เกิด

อินทรีย์วัตถุและพลังงานที่ช่วยให้พันธุ์ไม้เจริญเติบโต เกิดเป็นพื้นที่ป่าชายเลนขึ้น เศษใบไม้ กิ่งไม้ เปลือกไม้ จะร่วงหล่นทับถมในน้ำและดินเกิดการสลายตัวกลายเป็นแร่ธาตุอาหารของแบคทีเรีย รา แพร่งก้นตื้น ผู้บริโภคเหล่านี้จะกลายเป็นแหล่งอาหารของผู้บริโภคระดับสูงขึ้นไป เช่น ปู กุ้ง จนถึงมนุษย์เป็นผู้บริโภคระดับสูงสุด เศษเนื้อทิ้งของอาหารและสัตว์น้ำบางชนิดที่ตายไปจะถูกย่อยสลายโดยแบคทีเรีย รา และผู้ย่อยสลายชนิดต่าง ๆ กลายเป็นธาตุอาหารสะสมในป่าชายเลนต่อไป ทำให้เกิดเป็นวงจรอาหาร (food chain) ขึ้น

โดยธรรมชาติแล้ว ระบบนิเวศของป่าชายเลนจะมีความสมดุลในตัวเอง แต่ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงในชั้นคอนดิชั่นตอนหนึ่ง จะกระทบกระเทือนต่อระบบความสัมพันธ์ทั้งหมด ทั้งทางด้านกายภาพ เคมีภาพ ชีวมภาพ และสมดุลของระบบนิเวศ ทำให้เกิดสภาพเสื่อมโทรมอย่างเห็นได้ชัด ระบบนิเวศป่าชายเลนจึงมีความสำคัญและประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก ควรที่จะได้รับการอนุรักษ์และจัดการอย่างถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้ระบบนิเวศป่าชายเลนมีสภาพสมบูรณ์และคงอยู่ตลอดไป

เอกสารอ้างอิง :

1. วิชัย อธิปัญจภาค. 2536. ป่าชายเลน. สำนักพิมพ์โดยวิวัฒนาการเกษตรฯ. 93 น.
2. จารัต ทองมา, จิตต์ คนสมัย. 2522. การจัดการป่าชายเลนในประเทศไทย. คณะจัดการป่าไม้ กรมป่าไม้ กรุงเทพฯ.
3. นพรัตน์ บำรุงวิทย์. 2535. การปลูกป่าชายเลน. โอ.เอส. พรินติ้งเฮาส์ กรุงเทพฯ. 72 น.

พรรณไม้ป่าชายเลน	โปรแกรม
	<p>ชื่อพื้นเมือง: ปรง (สมุทรสาคร, จันทบุรี) แสม (ใต้)</p> <p>ชื่อวิทยาศาสตร์: <i>Ceriops tagal</i> C.B. Robinson.</p> <p>ชื่อสามัญ: -</p> <p>ลักษณะทางพฤกษศาสตร์: ไม้ยืนต้นขนาดกลาง-เล็ก ใบ รูปไข่แกมรูปรีหรือรูปรีรูปไข่แกมรูปไข่กลับ กว้าง 2-7.5 ซม. ยาว 3-11.5 ซม. ปลายใบมนหรือเว้าเล็กน้อย ข้อดอก ออกตามง่ามใบใกล้กับปลายกิ่ง แต่ละข้อมีดอก ประมาณ 4-10 ดอก ก้านดอกสั้นคล้ายช่อดอกยาว 6-7 มม. กลีบดอกรูปรีรูปไข่ ยาวประมาณ 4 มม. ปลายกลีบมนหรือเว้าคล้ายรูปไข่ขอบ 3 ด้าน เกสรตัวผู้ยาว 3-5 มม. ลำต้น ยืน ยาว 15-25 ซม.</p> <p>ประโยชน์: ลำต้น ใช้ทำถ่านในน้ำเค็ม ทำฟืน เปลือก ใบใช้ย้อมผ้า ใช้ย้อมกระดาษ ยาง ทำน้ำ ๑๓๖ มีรสฝาด ใช้คั้นกับน้ำทำความสะอาดแผลได้</p> <p>เอกสารอ้างอิง: กรมป่าไม้ 2518. <u>ไม้ที่ขึ้นตามชายน้ำของประเทศไทย</u>. ศูนย์สารสนเทศการวิจัย และเผยแพร่ประเทศไทย. กรุงเทพฯ. 267 น.</p>

พฤษภวารณคดี

ดวงแก้ว

อากาศร้อน ๆ อย่างนี้ได้แวะไปเที่ยวทะเลที่จังหวัดเพชรบุรี แล้วยังไปแวะสถานที่ท่องเที่ยวอีกหลายแห่ง เพื่อดูทัศนียภาพที่สวยงามได้ชื่อชมเหมือนแกมคิดไม่ติดมือเป็นของฝากด้วย ตอนนั่งรถก็เพลินนับวันตามตลอดทางที่รอดผ่าน มีหลายต้นจนนับไม่ไหว ทำให้นึกถึงนิราศเมืองเพชร ของสุนทรภู่ และนำมาฝากให้น้อง ๆ อ่านกัน

พอลดคร้มลมชายสวายจิตต์
 ทั่วประเทศเขตแคว้นแถบพริบพรี
 ที่พวกเขาประโยชน์โคตรวิทย์
 พะองยาวก้าวคืนเป็นทะยาน
 แดใจดีที่ว่าใครเข้าไปขอ
 ได้ชื่นฉ่ำน้ำตาลหวานหวานกรวม

เที่ยวชมทิวทุ่งทางกลางวิถี
 เหมือนจะซีไปไม่พ้นแต่ต้นตาล
 มีดสำหรับเหน็บข้างอย่างทหาร
 กระบอกตาลแขวนกันคนละพวง
 ให้กินพออิ่มอุทรก่อนทวง
 ชื่นซาหลวงเทียบเตวเนินบันได ๆ

บทประพันธ์นี้กล่าวถึงเมืองพริบพรี นื่อง ๆ คงทราบแล้วนะคะว่าเป็นจังหวัดเพชรบุรีนั่นเอง แล้วยังมี ประวัติศาสตร์สำคัญตอนหนึ่งกล่าวถึงต้นตาล คือ คราวที่พระเจ้าหงสาวดีบุเรงนองยกทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาใน พ.ศ. 2111 พยายามเข้าปล้นเมืองเป็น แต่ไม่สามารถข้ามคูเมืองกว้าง 3 วาได้ จึงเกณฑ์พระมหาธรรมราชาเจ้าเมือง พิษณุโลกไปตัดต้นตาลทางเมืองเหนือบรรทุกแพ่องมาถมคูเป็นทาง 3 สาย กินเวลาถึง 3 เดือนจึงสำเร็จ คงจะสิ้น ต้นตาลไปหลายหมื่นต้น จึงมีนิทานปากเล่าสืบ ๆ กันมาว่าหลังจากนั้นได้ห้ามมิให้ปลูกตาลไว้ริมน้ำเพื่อกันข้าศึก เขาไปถมคูเมืองอย่างคราวก่อน ประวัติศาสตร์สำคัญเกี่ยวกับต้นตาลฉบับนี้ เนื่องจากต้นตาลมีประโยชน์มาก ใช้ได้ทุกส่วนและยังมีสรรพคุณทางสมุนไพรอีกด้วย (ใครอยากทราบเขียนจดหมายมาขอได้นะคะ) ชาวบ้านจึง นิยมปลูกทั่วไป ก็ขอนำโคลงโลกนิติและนิราศพระบาทเกี่ยวกับตาลที่ตั้งใจอยากจะฝากน้อง ๆ โดยเฉพาะเลขคี่ อ่าน ที ๆ แล้วได้ข้อคิดสอนใจนะคะ ที่สำคัญไม่ล้าสมัยเลยล่ะ

ไครจักยุคโลกแม่ รัศมี
 เหล็กเท่าลำตาล ไม้มัน
 มนต์ยาผูกนานที หายเสื่อม
 ยุคเพื่อไมศรีนั้น แน่นเท่า วันตาย ๆ
โลกนิติ

เจ้าของตาลรักหวานชื่นเป็นต้น
 ระวังคนต้นมือระมัดมัน
 เหมือนคบคนค้าหวานรำคาญครัน
 ถ้าพลั้งพั้งเจ็บอกเหมือนตกตาล ๆ
 นิราศพระบาทของสุนทรภู่

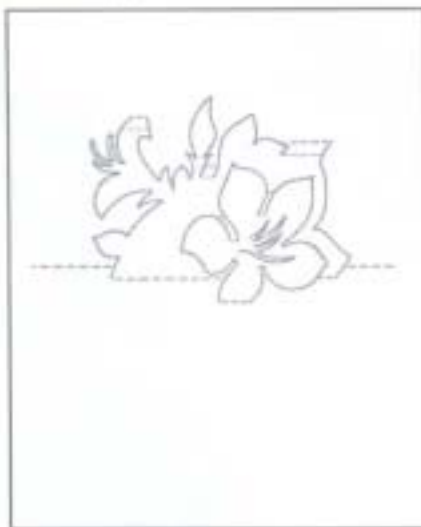
คอลัมน์สรรหาไอเดียนี้เป็นคอลัมน์ใหม่ เนื้อหาสาระจะเป็นแบบสบาย ๆ คลายเครียด ถ้าหากพบว่ามีเรื่องอะไรที่น่าสนใจละก็ จะรีบนำมาฝากสมาชิกทันที ให้สมาชิกลองทำดู ถ้าสมาชิกท่านใดสนใจละก็ ต้องติดตามตลอดทั้งนะคะ สิ่งที่น่าสนใจอาจง่ายบ้าง ยากบ้างคะกันไป แต่ถ้าได้ผลอย่างไรละก็ อย่าลืมเขียนมาเล่าให้ฟังบ้างนะคะ

เรื่องแรกก็นำมาฝากเป็นงานประดิษฐ์การ์ดอวยพร (การ์ดมือ-อ๊ฟ แบบกาง 90 องศา) ของ "ดอกแพงพวย" เราเริ่มทำกันเลยดีกว่าค่ะ

อุปกรณ์

1. กระดาษปอนด์หรือกระดาษวาดเขียน ทำตัวการ์ด
2. กระดาษสำหรับทำปกการ์ด (หรือกระดาษปอนด์ก็ได้ค่ะ)
3. กระดาษร่างแบบ
4. ดินสอ, ยางลบ
5. คัตเตอร์สำหรับตัดกระดาษ
6. ปากกาปลายแหลม
7. กาว

(ควรใช้กระดาษปอนด์ทำตัวการ์ด และใช้กระดาษหนาทำปกการ์ด กระดาษสีจะช่วยให้การ์ดมีสีสันและน่าสนใจมากขึ้น และถ้าหากสมาชิกจะถ่ายเอกสารขยายให้การ์ดใหญ่ขึ้นอีกก็ได้ค่ะ)

การ์ดที่ทำเสร็จสมบูรณ์แล้วจะเป็นแบบนี้ค่ะ

วิธีทำ

1. ตัดกระดาษสำหรับทำปกการ์ด และกระดาษปอนด์สำหรับทำตัวการ์ด ทั้ง 2 แผ่น ต้อง มีขนาดเท่ากันตามแบบ
2. นำกระดาษร่างแบบ วาดรูปตามแบบ แล้ววางลงบนกระดาษปอนด์ ทำรอยปรูด้วยปากกาปลายแหลมวาดเส้นสำคัญด้วยดินสอตามเส้นตัด, เส้นหักมุม และเส้นพับตามแบบ
3. ใช้คัตเตอร์กรีดตามรอยเส้นตัดทุกเส้น
4. พับตามเส้นพับ และเส้นหักมุม
5. ทากาวด้านหลังตัวการ์ดที่เสร็จแล้ว
6. พับครึ่งกระดาษปกการ์ด
7. วางกระดาษตัวการ์ดที่ทากาวแล้วบนปกการ์ด

เท่านี้สมาชิกก็ได้การ์ดสวยๆ ที่ทำด้วยตนเองไปอวดเพื่อนๆ แล้วละค่ะ

